

Grieg Seafood Rogaland AS
Postboks 234 Sentrum

5804 BERGEN

Adm.enhet: Tildelingsseksjonen
Saksbehandler: Thorbjørnsen/Eikeset
Telefon: 903 61 725/416 31 211
Vår referanse: 16/16046
Deres referanse:
Dato: 05.10.2018

Grieg Seafood Rogaland AS - avslag på søknad om utviklingstillatelser

Innledning

Fiskeridirektoratet viser til søknad om ti utviklingstillatelser fra Grieg Seafood Rogaland AS (heretter Grieg, GSF eller «søker») datert 11. november 2016. Grieg søker om utviklingstillatelser til utvikling av konseptet «Blue Farm» - en strekkforankret betongmerd.

Fiskeridirektoratet ga Grieg tilbakemelding 21. desember 2017 om at vi vurderte at «Blue Farm» konseptet falt innenfor ordningen med utviklingstillatelser, og at vi ville gå videre med behandling av søknaden med sikte på tildeling av en eller flere tillatelser.

Fiskeridirektoratet presiserte at tilbakemeldingen ikke var et bindende tilsagn og at den videre behandlingen av søknaden måtte støtte opp under at en realisering av prosjektet vil være i henhold til intensjonen med ordningen med utviklingstillatelser. Videre ba vi om å få oversendt en del informasjon i saken.

Fiskeridirektoratet fatter med dette vedtak om å avslå søknaden for konseptet «Blue Farm». Under gis en redegjørelse for Fiskeridirektoratets vurdering av søknaden, jf. forvaltningsloven §§ 24 og 25.

Søknaden

«Blue Farm» konseptet er en flytende betongmerd med strekkforankring til havbunnen. Betongmerden er åttekantet og består i hovedsak av en vind- og bølgebryter og en flyter. Merden inneholder i tillegg tre eller fire integrerte funksjonshus som skal gi plass til lagring av fôr, dødfisk, fasiliteter for operatører og verksted/maskinrom.

Betongmerden holdes flytende av en nærmere 6 meter høy dobbel ringstruktur, kalt «dobbeltorus», plassert nederst på merden. Denne kan ballasteres og deballasteres i forbindelse med kobling av strekkstag. En gangbane skal bygges 5 meter over vannspeilet på

innsiden av ringen og strekker seg rundt hele merden. Gangbanen er beskyttet av en 2,16 meter høy vegg som er integrert i strukturen.

Betongmerden er beskrevet å være forankret til havbunnen med strekkstag innfestet i sugeankre. Sugeankre er bøtteformede strukturer som settes på havbunnen med åpningen ned og som suges ned i bunnen ved at vannet pumpes ut. Dette er velkjent teknologi fra offshore industrien. Søker åpner i søknaden for å bytte ut sugeankere med «*nedsenkbar ankerplattform, som skal fylles med vann og stein, eller peler (aktuelt for Eime)*».

I søknaden er noten beskrevet som festet på innsiden av betongmerden slik at det unngås kontakt med strekkstagene, som er festet på utsiden. Notposen er beskrevet med en løsning der den er festet til skinner og kan senkes ned til 10 meter under havoverflaten i ekstreme værforhold. Etter innsendt søknad har Grieg gjort ytterligere analyser som viser at opprinnelig arrangement vil kunne skape kontakt mellom not og flyter/strekkstag. Ettersendt informasjon inneholder derfor beskrivelser av en ramme på notbunn-nivå (-60 meter) som skal sørge for fastholding og utspiling av noten. I denne løsningen beskrives noten som stasjonær uten heve- og senkemekanisme. I det oppdaterte konseptet vil nottaket være festet 2,16 meter over gangbanen.

Fiskeridirektoratet ba i brev 21. desember 2017 og epost 13. mars 2018 om ytterligere informasjon angående seksjonering og dobbelsikring av not, med tanke på rømmingssikkerhet. I svarbrev mottatt 30. april 2018 sammen med ettersendt dokumentasjon er det beskrevet at dobbelsikringen innebærer:

- *Not som fast installasjon, som ikke skiftes i løpet av innsett og ikke anvendes i forbindelse med trenging og seksjonering av fisk. (...) dvs. det er ingen fare for at det oppstår revner som følge av løft av not.*
- *Lave laster på notlin.*
- *Betongkrage beskytter notlin i ca. 16m, hvorav 11m ligger under vannlinjen.*
- *Seksjonering og trenging gjennomføres med spesialkonstruert kastenot.*
- *Seksjoneringsløsning kan anvendes som sekundær sikring av not ved behov / Ved håndtering/trenging av fisk vil kastenot gi dobbel sikring mot rømming.*
- *Ved punkter for innfesting vil det være en dobbelsikring mot rømming, [dvs. notposen er innfestet på minst to nivåer]*
- *Ved normal drift vil ingenting av utstyret være oppi notposen og heller ikke utgjøre rømmingsfare. Tau som skal brukes kan monteres med ROV og fjernes etterpå. Dette reduserer faren for gnag mellom komponenter*
- *Alt utstyr skal sikres, ingen løse gjenstander på betongkragen.*

Seksjoneringsløsningen som er beskrevet er å bruke én eller to kastenøter for å seksjonere volumet inn i henholdsvis 2 og 3 deler. I den beskrevne løsningen skal ikke selve notposen håndteres så lenge den står med fisk, og i håndteringssituasjoner vil kastenoten danne dobbelsikring.

I opprinnelig søknad var det beskrevet en senkemekanisme i noten for «*beskyttelse av not og fisk under ekstreme værforhold*». I brev datert 30. mars 2018 står det: «*I henhold til tidligere konseptbeskrivelse skal nottak senkes for å presse fisk ned i forbindelse med ekstremvær. Denne funksjonen er nå fra et teknisk og biologisk synspunkt vurdert som unødvendig*». De biologiske vurderingene som lå til grunn for denne konklusjonen er ikke beskrevet videre.

Anlegget er modelltestet for opptil H_s 10 meter. Testene i bølge- og strømbassenget hos SINTEF Hirtshals viser at bølgebryteren reduserer bølgekraften med 20-30% midt inne i merden ved denne sjøtilstanden. Søknaden beskriver at anlegget først skal testes på den delvis skjermede lokaliteten Eime, og senere flyttes ut utaskjærs for å utsettes for full miljøpåvirkning.

Fôringssystemet tar utgangspunkt i kommersielt tilgjengelig subfeederutstyr som må tilpasses miljølastene det blir utsatt for i Blue Farm, men beslutning for endelig løsning er ikke tatt på nåværende tidspunkt. For opphenting av dødfisk skal konseptet benytte LiftUP XL (Ø120 cm).

Det søkes om tillatelse for 1 500 000 fisk fordelt på 10 tillatelser. Frem til 2022 ønsker Grieg å trinnvis øke produksjonen ved først å teste anlegget uten fisk i 2020. Første testproduksjon med 200 000 fisk vil gjennomføres samme år og andre testproduksjon med full produksjonsmengde i 2022. I 2024 skal hele anlegget flyttes til havs for videre testproduksjon. Anlegget vil på utaskjærslokaliteten også gjennomgå utprøving i det miljøet anlegget dimensjoneres for. Utaskjærs lokalitet for anlegget er enda ikke bestemt, men i opprinnelig søknad skriver Grieg at de ønsker å få dette avklart «*så raskt man har fått tilbakemelding fra Fiskeridirektoratet på søknad om utviklingstillatelser*».

I ettersendt statusrapport, er prosjektet delt inn i 5 faser; Fase 1 – utvikling av konsept, Fase 2 – Prosjektplanlegging, Fase 3 – Prosjektgjennomføring, Fase 4 – Drift av anlegg med fisk på Eime, Fase 5 – Driftfase havlokalitet.

Av disse fasene er Fase 1 beskrevet som påbegynt og er beskrevet som: «*(..) arbeid gjennomført fra idéen ble unnfanget i 2013 og frem til i dag. Fasen inkluderer utarbeidelse av søknad om tildeling av utviklingstillatelser for realisering av konseptet*». Fasen er beskrevet som oppfylt «*når grunnlag for FD sin vurdering og arbeid som skal utføres i Fase 2 er ferdigstilt*». Det er videre beskrevet at: «*det arbeides p.t med evaluering av alternative løsninger for seksjonering/trenging/sortering*». I brev mottatt 30. april 2018 beskriver søker løsninger for seksjonering og rømmingssikkerhet. «*Fase 2 vil starte når Grieg Seafood får tildelt utviklingstillatelser for prosjektet og styret i Grieg Seafood ASA har gitt sitt endelige klarsignal*». Det er i denne fasen blant annet planlagt å levere en «frosset» teknisk løsning for merden og innvilgelse av dispensasjon for test med inntil 1,5 millioner fisk i merden. Det er videre beskrevet at fase 2 skal adressere «*viktige utfordringer*» relatert til: lakselus, trening, seksjonering og rømmingssikring. Fiskeridirektoratet tolker dette til at det jobbes med disse utfordringene nå i Fase 1 og at endelige løsninger blir fastsatt i Fase 2.

Fase 3 tar for seg bygging av merden og anses som gjennomført når merden er «sertifisert i henhold til gjeldende regelverk og bekreftet klar for mottak av fisk på lokaliteten Eime». Fase 3 inkluderer også funksjonstest av merd på lokalitet uten fisk samt utredning av havlokalitet. Det er her beskrevet en utsettelse av fastsettelse av havlokalitet. Fase 4 og 5 er drift av anlegget på henholdsvis lokalitet Eime og på havlokalitet.

Regelverk

Bestemmelser om utviklingstillatelser og hjemmel for tildeling finnes i forskrift 22. desember 2004 nr. 1798 om tillatelse til akvakultur med laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften) kapittel 5:

§ 22. Særlige formål

(...)

Akvakultur av matfisk til utvikling skal bidra til å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode.

§ 23. Generelle vilkår for tildeling og fornyelse

Fiskeridirektoratet kan gi tillatelse til og fornyelse av tillatelse til akvakultur av matfisk til særlige formål etter en faglig vurdering. (...)

§ 23b. Særlige tildelingsvilkår for tillatelse til utvikling

Søker kan få tildelt tillatelse til akvakultur av matfisk til prosjekter som kan bidra til å utvikle teknologi og som innebærer betydelig innovasjon og betydelige investeringer. Formålet er å legge til rette for at ny kunnskap, eksisterende kunnskap fra forskning eller praktisk erfaring kan brukes til å utvikle teknologi som kan bidra til å løse en eller flere av miljø- eller arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor, blant annet ved konstruksjon av prototyper og testanlegg, industriell design, utstyrsinnstallasjon og fullskala prøveproduksjon.

Utviklingsarbeidet skal skille seg vesentlig fra tidligere kunnskap og teknologi på akvakulturområdet som er i alminnelig kommersiell bruk og kan ikke bare være en naturlig videreføring av det som er benyttet tidligere.

(...)

Lov om akvakultur 17. juni 2005 nr. 79 (akvakulturloven) slår videre fast:

§ 6. Generelle vilkår for tildeling av akvakulturtillatelse

Departementet kan etter søknad gi tillatelse til akvakultur dersom:

- a) det er miljømessig forsvarlig

(...)

§ 10. Miljønorm

Akvakultur skal etableres, drives og avvikles på en miljømessig forsvarlig måte.

Fiskeridirektoratets vurdering

Søker har ettersendt informasjon til søknaden 16. november 2017. I tråd med praksis innført 15. juli 2017 fikk søker pr. e-post 11. desember 2017 varsel om at søknaden ble tatt opp til behandling og at eventuell supplerende informasjon kunne sendes inn innen tre uker.

Den 21. desember 2017 sendte Fiskeridirektoratet brev om at konseptet «Blue Farm» ble ansett for å falle innenfor ordningen med utviklingstillatelser. Det ble imidlertid presisert at dokumentasjonen som forelå ikke var tilstrekkelig for tildeling, og det ble etterspurt bla. ytterligere teknisk dokumentasjon. Fristen for supplering av søknaden gjaldt ikke innsending av informasjonen Fiskeridirektoratet ba om her. Etterspurt informasjon ble oversendt 15. februar 2018. Søker supplerte søknaden med informasjon også ved brev 30. april 2018 og 2. mai 2018.

Fiskeridirektoratet vurderer at søknaden er tilstrekkelig opplyst til å kunne tas til behandling, jf. forvaltningsloven § 17.

Innledning

Det følger av laksetildelingsforskriften § 22 annet ledd at *«(a)kvakultur av matfisk til utvikling (utviklingstillatelser) skal bidra til å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode.»* Fiskeridirektoratet kan innvilge utviklingstillatelser *«etter en faglig vurdering»*, jf. laksetildelingsforskriften § 23b første ledd. Det er oppstilt særlige tildelingsvilkår for utviklingstillatelser i forskriften § 23b.

Det følger av retningslinjene for behandling av søknader om utviklingstillatelse¹ at det er opp til forvaltningens skjønn å vurdere prosjektet og om kriteriene for tildeling er oppfylt. Avgjørelsen av om det skal innvilges utviklingstillatelser bygger etter dette på en skjønnsmessig, faglig vurdering. Søker har ikke rettskrav på å få tildelt utviklingstillatelse selv om prosjektet innebærer betydelige investeringer og innovasjon. Det stilles strenge krav for å få utviklingstillatelse og listen for å få slik tillatelse ligger høyt.

Betydelig innovasjon

Det går fram av laksetildelingsforskriften § 23b første ledd at *«(s)øker kan få tildelt utviklingstillatelse til akvakultur av matfisk til prosjekter som kan bidra til å utvikle teknologi og som innebærer betydelige investeringer og betydelig innovasjon»*. Ifølge retningslinjene vil hva som anses som betydelig innovasjon være en skjønnsmessig vurdering. Retningslinjene viser til Statistisk Sentralbyrå (SSB) sin definisjon av utviklingsarbeid som: *«...systematisk virksomhet som anvender eksisterende kunnskap fra forskning eller praktisk erfaring, og som er rettet mot: å framstille nye eller vesentlig forbedrede materialer, produkter eller innretninger.»* Det fremgår av

---

¹ Retningslinjer for behandling av søknader om utviklingstillatelse til oppdrett av laks, ørret og regnbueørret, Nærings- og fiskeridepartementet

retningslinjene at denne definisjonen ikke er avgjørende, men at den gir en viss rettleiding. Nærings- og fiskeridepartementet har også i ettertid bekreftet at det er SSB sin definisjon av begrepet innovasjon som skal legges til grunn ved vurderingen, jf. klageavgjørelsen vedrørende Aqualine AS 30. august 2018.

Med utgangspunkt i denne definisjonen og presiseringene i retningslinjene stilles det krav om at innovasjonen innebærer ny eller vesentlig forbedret produksjonsteknologi. Det stilles også krav om at innovasjonen er *«betydelig»*.

Hovedkriteriene for utviklingsarbeid er at det skal inneholde et nyhetselement og at det skal være knyttet en viss form for usikkerhet til resultatet.

Til tross for den usikkerheten som alltid er tilstede i et utviklingsarbeid må det gjennom søknaden sannsynliggjøres at den omsøkte teknologien kan realiseres for at innovasjonspotensialet skal vurderes som tilstrekkelig høyt. Det er derfor ikke tilstrekkelig med konseptskisser og vage beskrivelser av sentrale elementer dersom innovasjonsvilkåret skal anses som oppfylt. Det kan naturligvis ikke kreves dokumentasjon av samtlige fastsatte detaljer i konseptet, men det må kunne forventes at innledende analyser av planlagte løsninger viser at konseptet kan utvikle teknologi som oppfyller formålet, samt har et tilstrekkelig sikkerhetsnivå. Hvis ikke søker har sannsynliggjort at prosjektet vil kunne gjennomføres, slik at ny og forbedret produksjonsteknologi faktisk utvikles, vil det ikke være tilstrekkelig at søker har en idé som i teorien kan være god.

Blue Farm-konseptet har mange likheter med strekkstagplattformer (engelsk: Tension leg platform, TLP) kjent fra offshoreindustrien. Dette fremgår også av søknaden der det poengteres at en del av utviklingen i dette prosjektet er erfaringsoverføring fra offshorenæring til oppdrettsnæring. Selv om prinsippene bak et strekkforankret TLP-system er kjent fra tidligere er en slik helhetlig sammensetting, etter det Fiskeridirektoratet kjenner til, ny for oppdrettsnæringen og vurderes å kunne representere et teknologiløft for næringen.

Spørsmålet er om det omsøkte konseptet innebærer ny eller vesentlig forbedret produksjonsteknologi sammenlignet med eksisterende teknologi på akvakulturområdet.

Nyhetselementet i prosjektet består i å implementere teknologi fra offshorenæringen i havbruksnæringen på en måte som gjør at oppdrettsanlegget kan ligge i åpen sjø. Etter Fiskeridirektoratets vurdering representerer dette en forbedring sammenlignet med eksisterende kommersiell teknologi.

Fiskeridirektoratet vurderer at konseptet også skiller seg fra teknologi på akvakulturområdet som er planlagt eller under utprøving. Spørsmålet blir imidlertid om søker på en god nok måte har dokumentert at konseptet lar seg realisere i henhold til søknaden.

Søker har bygget modell og gjennomført modelltester hos Sintef i Hirtshals, skalert for H_s 10m. CFD-analysene til Polytec viser imidlertid at bølgebryteren kan optimaliseres videre for å dempe effekten av ekstrembølger. Flere tester er planlagt i Hirtshals for bl.a. dette formålet. Dr. Techn. Olav Olsen har gjort overslagsberegninger og vurdert prosjektet som teknisk gjennomførbart. Videre skriver søker oppsummert at etter hvert som detaljdesign skrider frem må ytterligere beregninger gjøres, og en mer detaljert forankringsanalyse er også påkrevd.

I ettersendt dokumentasjon er ytterligere analyser fra Olav Olsen vedlagt som viser globale spenninger i en åttekantet ringmerd. Rapporten konkluderer med at spenningene er sterkt avhengig av valg relatert til forankringen, men at det totalt sett vurderes at spenningene er «på et nivå som er fullt mulig å armere for».

Utvikling av førings-, trengings- og dødfisksystem er i hovedsak en nødvendighet som følge av nytt merddesign og dens lokalitet. Det er gjort forarbeid med støtte fra Sintef og endelig løsning på systemene er avhengig av veivalg i prosjektet. De presenterte alternativene kan representere forbedringer av dagens teknologi når de er plassert på den type anlegg beskrevet i søknaden, men ikke nødvendigvis som noen generell forbedring for konvensjonelle anlegg på skjermede lokaliteter. Fiskeridirektoratet har i alle tilfeller kommet til at hovedinnovasjonen i dette prosjektet er relatert til selve strukturen, og ikke til utvikling av disse systemene.

På grunn av konstruksjonens utforming, material og tilhørende løsninger sett i sammenheng vurderes prosjektet til å innebære nyhetselement, samt å kunne representere en vesentlig forbedring i forhold til kjent teknologi på området. Grunnen til dette er i hovedsak at enheten er designet for drift på eksponert lokalitet med H_s 10 m, noe som er betydelig høyere enn alle nåværende konvensjonelle anlegg.

På bakgrunn av den opprinnelige søknaden ble konseptet vurdert til å være innenfor ordningen med utviklingstillatelser, ref. brev 21. desember 2017, men det ble også vurdert at dokumentasjonen som forelå ikke var tilstrekkelig for tildeling, og det ble derfor etterspurt bl.a. ytterligere teknisk dokumentasjon informasjon som ble oversendt 15. februar 2018. I denne dokumentasjonen ble prosjektets faser introdusert som beskrevet i søknaden. Et poeng her var at Fase 1 – Utvikling av konsept ble av Fiskeridirektoratet oppfattet som utforming av en generell beskrivelse av konseptet, og at detaljering av systemene først skulle bli utarbeidet i Fase 2 etter tildeling. Da dette videre ble vurdert til ikke å være tilstrekkelig for tildeling sendte Fiskeridirektoratet en epost 13. mars 2018 der det bl.a. ble bedt om en Design Basis. Blue Farm er et system som skal installeres og håndtere åpent hav, og etablert praksis i Fiskeridirektoratet er at søker må synliggjøre at de har evne til å realisere konseptet hit presentert plan, inkludert dimensjonering og systemer for drift. Fiskeridirektoratet er kjent med at innholdet i en design basis kan variere ut fra forståelsen for hva et slikt dokument skal brukes til og hva som er relevant for design av forskjellige konstruksjoner.

Det ble derfor vedlagt et eksempel av hva Fiskeridirektoratet legger i begrepet i eposten 13. mars 2018.

Grieg sendte inn Design Basis 30. april 2018. I den innleverte Design Basisen er dimensjoneringskriterier i hovedsak beskrevet med ord og konseptbilder, og i liten grad underbygget med konkret tallmateriale. Slik Design Basisen fremstår er dette et dokument som er laget mer for å svare på Fiskeridirektoratets krav om dokumentasjon, enn et dokument som inngår i en designprosess. Dette skiller seg fra nivået av dokumentasjon som søkere av tilsvarende komplekse konsepter har levert og som Fiskeridirektoratet ser som en nødvendighet for å dokumentere søkers evne til å realisere konseptet. Dette inntrykket er også forsterket av at flere kapitler i den ettersendte Design Basis er identisk med innholdet i den oppdaterte konseptbeskrivelsen.

Etter en konkret helhetsvurdering finner Fiskeridirektoratet at søker ikke på en god nok måte har dokumentert at konseptet lar seg realisere i henhold til søknaden. Konseptet oppfyller etter dette ikke kriteriene for betydelig innovasjon.

Miljømessig forsvarlig

Konseptet «Blue Farm» reiser noen betydelige problemstillinger når det gjelder rømmingssikring. Selv om søknaden fra Grieg må avslås på grunn av at konseptet ikke oppfyller vilkåret om betydelig innovasjon, finner Fiskeridirektoratet grunnlag for å vurdere om konseptet kan anses for å være miljømessig forsvarlig.

I tillegg til tildelingsbestemmelsene som konkret gjelder utviklingstillatelse, må Fiskeridirektoratet i de tilfellene det er nødvendig, foreta en vurdering av om de grunnleggende tildelingsvilkårene for akvakulturtillatelse generelt er oppfylt. Vi viser her også til vårt vedtak om avslag til søker om utviklingstillatelse Ocean Aquafarms AS 3. mai 2018².

Akvakulturloven § 6 sier at tillatelse til akvakultur kan tildeles dersom det er miljømessig forsvarlig. Videre går det fram av § 10 at akvakultur skal etableres, drives og avvikles på en miljømessig forsvarlig måte.

I forarbeidene til akvakulturloven er det i Ot.prp. nr. 61 (2004-2005) Om lov om akvakultur er det gitt nærmere innhold til miljønormen i regelverket. Det følger av forarbeidene at myndighetene aksepterer en viss påvirkning fra akvakultur på det omkringliggende miljøet. Det stilles imidlertid grenser for akseptert påvirkning, og det går fram av forarbeidene at risikoen for overskridelse av grensen for akseptert påvirkning skal vurderes ved å se på sannsynligheten for at skade kan oppstå og størrelsen på eventuell skade. Skade på sentrale miljømål aksepteres ikke.

---

² Fiskeridirektoratets vedtak 16/17058

Regjeringens strategi for en miljømessig bærekraftig havbruksnæring (2009)³ stadfester Norges særlige forvalteransvar for den ville atlantiske laksen gjennom internasjonale avtaler. Under pkt. 2.3 slår strategien fast at det sentrale målet når det gjelder villaks: «(h)avbruk bidrar ikke til varige endringer i de genetiske egenskapene til villfiskbestandene». Regjeringen viderefører Fiskeridirektoratets «Visjon nullflukt» (2016/2007), og slår fast at målet skal opprettholdes, «men for å tilpasse tiltakene til risikoen, er det nødvendig å opprette grenseverdier som forteller når virkningene er uakseptable».

Det er dermed ikke tvil om at det er et sentralt miljømål å hindre at rømt oppdrettslaks volder skade på de genetiske egenskapene til villaksen. Kvalitetsnormen for ville bestander av atlantisk laks (*Salmo salar*)⁴ («Villaksnormen») har som formål «(å) bidra til at villlevende bestander av atlantisk laks ivaretas og gjenoppbygges til en størrelse og sammensetning som sikrer mangfold innenfor arten og utnytter laksens produksjons- og høstingsmuligheter». Det er dermed forskriftsfestet grenseverdier når det gjelder tilstanden til de ville laksebestandene.

Det er på den andre siden ikke fastsatt direkte grenseverdier for akseptabel påvirkning fra den enkelte aktør eller det enkelte anlegg. Imidlertid er det gjennom akvakulturregelverket oppstilt konkrete bestemmelser som regulerer hvilken risiko for rømming som kan aksepteres. Med risiko mener vi i denne sammenhengen faren for at en rømming skjer sett opp mot de potensielle konsekvensene av en rømming. På bakgrunn av det sentrale miljømålet vedrørende villaks er terskelen for akseptert risiko for påvirkning satt høyt.

Risikoen for at en rømming faktisk forekommer er søkt redusert blant annet gjennom forskrift om krav til teknisk standard for flytende akvakulturanlegg⁵ (NYTEK forskriften). Når det gjelder begrensning av risiko for skadelige konsekvenser dersom en rømming først skjer er det blant annet slått fast i forskrift om drift av akvakulturanlegg⁶ (driftsforskriften) § 47a at «(a)ntall fisk per produksjonsenhet i sjø skal ikke overstige 200 000». Grensen for antall fisk per produksjonsenhet i sjø er satt av hensyn til å begrense konsekvensene av en eventuell rømming, selv om risikoen for at en rømming faktisk forekommer er lav. Fiskeridirektoratet har hjemmel til å gi dispensasjon fra bestemmelsen, se driftsforskriften § 68 første ledd. For at slik dispensasjon skal kunne gis må søker godtgjøre at sannsynligheten for at rømming faktisk skal skje, er søkt ytterligere redusert, ut over det regelverket i utgangspunktet krever. Eventuelt kan sterke grunner tale for at det gis dispensasjon til utsett av noe mer enn 200 000 fisk per enhet.

---

³

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fkd/vedlegg/brosjyrer/2009/brosjyre_strategi_baerekraftig_havbruk.pdf

⁴ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-09-20-1109>

⁵ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-08-16-849?q=nytek%20forskriften>

⁶ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2008-06-17-822>

Havforskningsinstituttets Risikorapport norsk fiskeoppdrett 2018⁷ peker på rømt oppdrettsfisk som en av de sentrale risikofaktorene med hensyn til miljøpåvirkninger fra akvakultur. Det går fram av side 8 annen spalte at «(m)esteparten av den rømte laksen ser en ikke igjen, men noen overlever og returnerer til ferskvann som kjønnsmoden gytefisk, hvorpå noen gyter sammen med villfisk. Det faktum at avkom av oppdrettslaks har lavere overlevelse enn avkom av villaks i naturen gir klare indikasjoner på at innkryssning av oppdrettslaks vil ha negativ innvirkning på ville populasjoner i forhold til deres genetiske integritet, tilpasning og produktivitet. Effekten av gjentatt genetisk innkryssning av rømt oppdrettslaks i ville bestander vil bygge seg opp over tid. Å estimere risiko for genetisk innkryssning basert på årlig innslag av rømt laks, uten å ta hensyn til innslag i tidligere år, er derfor en noe forenklet tilnærming.» Videre går det fram på s. 16 at: «(s)å lenge oppdrett foregår i åpne systemer i sjø vil rømming alltid være en risikofaktor, og det er viktig at arbeidet for å redusere rømming videreføres». I konklusjonen på s. 94 går det fram at: «(b)asert på dagens kunnskap er det lite rom for tvil om at rømt oppdrettslaks representerer en trussel mot genetisk integritet til ville laksebestander i Norge. (...) Tiltak for å få ned rømmingstallet vil også hindre innkryssning av oppdrettslaks i ville bestander.»

Det er dermed heller ikke tvil om at rømt oppdrettsfisk anses som en trussel mot det sentrale miljømålet å hindre genetisk påvirkning på vill laks.

Betongkragen i «Blue Farm» skal stikke 11 meter ned i vannet og representerer på denne måten et risikodempende tiltak mot rømming. Arealet kragen dekker er på den andre siden begrenset sett opp mot det totale not-arealet konseptet vil ha under vann. Den øvrige not-flaten er ikke dobbelsikret under drift. Søker har ikke foretatt endelig valg av notmateriale, men skriver at «(d)et tas p.t. utgangspunkt i Egersund Net not-type ENCA. ENCA er en konet notpose for rund flytekrage som skal tilpasses flytekragens åttekantede struktur. (...) Ulike alternativer under vurdering. Blue Farm - merdens oppdrift gjør at man har høy frihetsgrad i forhold til valg av det materialet som gir best funksjonalitet og rømmingssikring. EcoNet er et av alternativene som vurderes. Dyneema-fibre er et annet.»

Selv om søker ikke har foretatt endelig valg av notlin, er alternativene som er nevnt alminnelig kommersielt tilgjengelige, og ikke regnet for å være mer rømmingssikre enn øvrige nøter som er i bruk i næringen i dag.

Enheten skal ikke seksjoneres under drift, og fisken skal i utgangspunktet stå i en enhet. Det vil si at dersom det oppstår hull i noten, vil all fisken ha mulighet til å rømme inntil hullet blir oppdaget og reparert. Enheten skal kunne seksjoneres vha. kastenot, enten ved én kastenot til to deler, eller to kastenøter til tre deler. Det går fram av søknaden at GSR vil bruke vinsjer/kraftblokker for å gjennomføre en slik operasjon. Dette skal gjøre at noten ikke

---

7

https://www.imr.no/publikasjoner/andre_publicasjoner/risikovurdering_miljovirkninger_av_norsk_fiskeoppdrett/nb-no

behøver å håndteres så lenge den står med fisk. Prinsippet er ikke grundig beskrevet i søknaden. Kastenoten skal utgjøre dobbel sikring ved håndtering eller trengingoperasjoner. Utstyret vil ikke være i notposen ved normal drift.

Fiskeridirektoratet anser det som positivt at deler av merden er beskyttet med betongkragen og at noten ikke skal skiftes eller håndteres i driftsperioden. Dette gjør at anlegget til en viss grad kan regnes for å være mer rømmingssikkert enn et alminnelig kommersielt anlegg. På den andre siden er store deler av noten ikke bedre beskyttet enn i et alminnelig kommersielt anlegg i drift i dag, samtidig som antallet fisk som skal stå i anlegget langt overstiger det antallet fisk som vanligvis står i en merd i alminnelig drift i dag. Søker har fått gjennomført simuleringer på notens bevegelser og kommet fram til at en bunnramme er nødvendig for å forhindre kontakt mellom not og flytekrage/ankerliner. Bunnrammen var ikke en del av den først innsendte søknaden, men vil kunne bidra til å redusere rømmingsrisikoen. Videre er det beskrevet at noten kan innfestes i (minst) to nivåer, slik at innfestingen av noten innehar en dobbeltsikring. Dette tiltaket innebærer ikke en dobbeltsikring mot rømming. Søker opplyser at kraftpåvirkning på noten skal overvåkes (tilstandsovervåkning), men denne løsningen er ikke nærmere beskrevet. Søker opplyser også at senket nottak er forkastet til fordel for stasjonært nottak, hvilket bla. skal hindre rømming ved overskylling av vann.

Totalt sett anser Fiskeridirektoratet Blue Farm anlegget å være noe mer rømmingssikkert enn dagens anlegg, men at konsekvensene ved en eventuell hendelse med hull i noten potensielt vil være betydelig mer alvorlige ettersom biomassen som skal stå i anlegget vil være så mye større enn i en alminnelig merd.

Slik ordningen med utviklingstillatelse er utformet gir Fiskeridirektoratet tilsagn eller avslag til det omsøkte konseptet slik det er beskrevet, og med de løsninger, som presenteres i søknaden. Fiskeridirektoratet har forståelse for en stegvis utvikling av konseptet og at prosjektet vil komme med mer detaljer etter at «detail engineering» er ferdig. Ny informasjon må imidlertid ikke være av en så omfattende og detaljert karakter at den må anses som en ny søknad.

Som vist over kan ikke Fiskeridirektoratet tildele utviklingstillatelse til konsepter som gir dårligere rømmingssikring enn eksisterende konvensjonelle anlegg, uten å komme i konflikt med kravet om at akvakultur skal være miljømessig forsvarlig, selv om konseptene kan innebære betydelig innovasjon i forhold til f.eks. utnyttelse av nytt areal. Grieg har søkt om 10 tillatelse, og oppgitt i søknaden at maksimal biomasse skal utgjøre 1,5 millioner fisk med en gjennomsnittlig slaktevekt på 5 kg. Dette er betydelig mer enn vilkåret om maksimalt utsett av 200 000 fisk per enhet i driftsforskriften § 47a første ledd. Konsekvensen av en potensiell rømmingshendelse fra et slikt anlegg vil dermed være *svært* høy. I et slikt tilfelle vil det for Fiskeridirektoratet være avgjørende at det for valgte løsninger kan dokumenteres at rømmingssikkerhet ivaretas på en tilfredsstillende måte. På bakgrunn av den omsøkte mengden biomasse kan ikke Fiskeridirektoratet på det nåværende tidspunkt se at søker har godtgjort at rømmingssikkerheten ved bruk av enkel not uten seksjonering eller tiltak ved en

eventuell hendelse er tilstrekkelig ivaretatt sett opp mot skadepotensialet dersom en rømming skulle forekomme.

Som det går fram av forarbeidene over, skal kravet til forsvarlighet vurderes opp mot hensynet til næringsutvikling og andre samfunnshensyn. Fiskeridirektoratet har allerede kommet til at konseptet ikke oppfyller vilkåret om betydelig innovasjon. Fiskeridirektoratet kan ikke se at hensynet til Grieg Seafood Rogaland AS ønske om å kunne drive næringsutvikling innen akvakultur kan veie tyngre enn kravet om beskyttelse av sentrale miljømål i denne saken. Endelig kan vi ikke se at andre samfunnshensyn kan føre til et annet resultat i denne saken.

Fiskeridirektoratet har kommet fram til at risikoen for uakseptabel skade på sentrale miljømål er for stor, og konseptet kan ikke anses for å være miljømessig forsvarlig, jf. akvakulturloven § 6 første ledd, bokstav a og § 10 første ledd. Søknaden må avslås også på dette grunnlag.

Fiskeridirektoratet finner ikke grunnlag for å foreta vurdering av om de øvrige vilkårene for tildeling av utviklingstillatelse er oppfylt.

Vedtak

Fiskeridirektoratet avslår søknaden om 10 utviklingstillatelser fra Grieg Seafood Rogaland AS for utvikling av konseptet «Blue Farm», jf. laksetildelingsforskriften § 22 annet ledd, og § 23b første ledd, jf. Akvakulturloven § 6 første ledd, bokstav b og § 10 første ledd.

Klagerett

Vedtaket kan påklages, jf. forvaltningsloven § 28, se vedlagte skjema.

Med hilsen

Øyvind Lie
direktør

Anne B. Osland
seksjonssjef

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift

Mottakerliste:

Grieg Seafood Rogaland AS   Postboks 234 Sentrum   5804   BERGEN

Kopi til:

Nærings- og Fiskeridepartementet   Postboks 8090 Dep   0032   OSLO

Vedlegg

Klageskjema Grieg Seafood Rogaland AS